

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj: Ötásbós petitaerért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint szintén több ízben hirdetések, alk. szerint a legolcsóbb ártért: Bélyegdíj: minden beíratásért kelő 80 kr. Nyilt-ter"-en megjelenő közlemény ötsásbós sorra 15 kr. Nérvagy bérmenteknél beküldött újsíratok nem vétnek tekintetbe. — Egy szintén kéziratos sem adnak vissza.

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve: Egy évre 10 frt — kr. Fél évre 5, —. Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpíacz, Vecsey-ház földszinti a szerkesztőségre bérmentre küldendők. Előfizetheti helyben: Tegledí K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

S most boldogítja társal- teg nem szünni akaró vig ke- vül Thália templomában na- repet játszik a szini idény en rövid idő alatt 100 éve Száknácsban megtartani; matricula hollétének kipuhato- eretlen volt, hanem születése a mult század harmadik ne- e sik. — En pedig csak dent mellőzve, hogy sokáig k jó vig kedélyű Száknács b-

Készüljünk! Debreczen, márcz. 9. Polgárok! A debreczeni első választókerület- ben, a hol eddig az országgyűlési kép- viselőseget Tisza Kálmán viselte, folyó hó 24-kén új választás lesz. Ekkor fog megválni, hogy ama vá- lasztókerület polgárai valóban az elvek harcsoi-e?

1872-ben e kerület a bihari pon- tok alapján, az állami önállóság zász- lója alatt választá meg egyhangulag kép- viselőjét.

Kétségtelennek tartjuk, hogy a pol- gárokat akkor sem Tisza Kálmán szem- mélye, hanem — a nemzeti önállóság eszméje lelkesíti.

A t. képviselő ezen elvek szolgálá- tából átlépett azon táborba, a mely el- len akkor is küzdénk.

Nekünk nincs okunk, hogy kétel- kedjünk azon elvek helyességéről, a mi- ket három év előtt Tisza Kálmán han- goztatott.

Honpolgári kötelességünk tehát, — hogy most is — a bihari pontok alap- ján választjunk képviselőt.

A nemzet szeme tekint Debreczen városra. Örök szégyen volna ránk nézve, ha polgáraink az elvhltenléseget támo- gatnák. A magyar alföld fővárosának példát kell mutatni, hogy nem szemé- lyekért, hanem — elveikért lelkesül.

Komáromot elkarhóztattuk, midőn Gyliczyt három év alatt három külön- böz program mellett választá meg. És Debreczen nem szégyelne ha- sonló sorsra jutni?

Polgárok! Ritkán jön el az alkalom, midőn legszentebb polgári jogainkat gyakorol- hatjuk. Épen azért kell az alkalmat lel- kiismeretesen használnunk.

Gyűljenek össze az elvhi polgárok mielőbb, először is határozzák el, hogy programjuknak ismerik-e még most is a — bihari pontokat, vagy nem?

Csak azután válaszszák meg az egyént, a ki amaz elveknek most is hü képviselője.

Polgárok! A haza nemtője meg- várja tőletek, hogy a nemzeti önállóság és függetlenség eszméjének — mint ön- zetlen hazafiakhoz illik — tántoríthatlan bajnokai legyetek! Azért tehát:

„Fel a zászlóval magásra, Egész világ hadd láthassa! Hadd lássák és hadd olvassák; Rajta szent szó van: szabadság.“

Polgárok! Zendüljön meg most is ajkaitokon ez egykori választási dal, vál- toztatva, a mint ama dal hőse változott:

„Olyat kell választani, Ki megáll a lábán, Nem mint Tisza Kálmán!“

Table with 2 columns: 1st column contains numbers 1-10, 2nd column contains numbers 1-10. It appears to be a simple grid or list.

nkkozás. nő tisztelettel értesíti a et, hogy ő, mint a leg- rinti női hajdórszathban bármely igények szerint szolgálatot vállalni, egy- skézi fejrővarrást is el- rezen, kadasutczán 1840.

— Az új kormányt a vidéken épen nem fogadtatott lelkesütn, pár fizetett lap ugyan torkszakadtól unog, de ezeken is meglátszik, hogy csak a várva várt — sült galambért lelkesednek.

— A szabadalvóknak keresztelt új kor- mánypart élnöke Gorove, aelőnéke Váradi Gá- bor, jegyzője Beothy Algernon és Molnár Al- dár Jón. Wenckheim jelzé, hogy a munkarend következő lesz: a költségvetés, adójavaslatok, tanítói nyugdíj, kölcsönügy sat. Péchy T. meg a nyiregőháza-nyvári vasúti előterjesztést adja ehhez. Szék K. a pénzügyi bizottság megállapo- dásait magává teszi. Gyűlés után lakoma tar- tott. Eltették Deák Ferenczet, Tisza Kálmánt stb. Megalkittatott a választmány is.

— A főispáni kar testületi lemondásából bajosan lesz valami, a változás csak egyes szemé- lyekre terjed ki.

— Érdekes jelenet fordult elő — írja tu- dósítónk — a képviselőház tegnapi ülésén. — A lelépett kormány költségvetési javaslatának általánosságban elfogadására történvén a szava- zás, elnök felszólítja a ház tagjait, hogy a javas- latot elfogadják állananak fel. A „többség“ per- sze felugrik — s közte Tisza Kálmán is, — nem a balközép vezére, — hanem a miniszter, holott tudvaleg, kormány részéről jövő elő- terjesztésnek megszavazásában a miniszter részt nem vehet. Lehet képzeln, hogy ezen megle- dedkezést, vagy járatlanságot, csipős meg- jegyzések kísérték.

— A közegészségügyi tanács ezental — igen helyesen — díjtalanul dolgozik, csak az irodai költségek fedezendők.

— Horn Ede az egyes társulatoknál vi- selt hivataláról lemondott, mivel államtitkár lesz.

A bukovinai magyarok érdekében. Lacsháza, márcz. hó.

Mottó: Pusztulunk, vesztünk, Mint oldott kéve: széthull nemzetünk.

(K.) Egy idő óta nemzetünk fiaí élénk részvétet kezdenek tanusítani Bu- kovinában élő árva testvéreik iránt, s már eddig is jelentékeny segély gyűlt össze iskolák s templomok javára; — hiszik, hogy még nem záródott be ama jövő-kéz, mely a játékonyság bal- zamszával igyekszik gyógyítani a nyor- mor égető sebt.

Tekintve a szent célt, mely ez ügyet mintegy országossá tette: nem volna tandócsos ez ellen szót emelni. — És mégis szembeszállva a minden hat- talomnál erősebb hatalommal t. i. a köz- véleménynyel, bátran kimerészüljük mon- dani, hogy ez eljárást csak is ideiglenes segélynek tekintjük, s nem várunk attól a legkisebb tüdővs eredményt sem. Ki- fejtjük nézetünket, hogy miért, s véle- ményünket, hogy miként kellene el- járni?

Ismeretes dolog, hogy Bukovinába települt testvéreink tízezrei ezekre ol- vadtak le. Számos falunak csak neve él még s maradt fen a mult sötét ködéből, mert a tulnyomó többség a dolog ter- mészete szerint elnyomta a kisebb ele- met; egész magyar faluk oláhosodtak el. most kiszámitott csefőség, majd a végzetes véletlen úgy működtek közre,

ezt elárulnok — mindenki ismerős, s így aligha elérem azt a dicsőséget, hogy hallhassam a naiv kritikát: „nagyon szép volt, mert egy szót sem értettünk belőle.“ Oh! a csök nem terra incognita. Mióta Ádám apánk a paradicsomban debütirozott, mindenkinek van fogalma a csökről, s minthogy világ teremtése óta mindig szoktunk beszélni arról, miről fogal- munk van, sőt nagyon sokszor olyanról is, miről fogalmunk sincs, okozati összefüggésben mindenki kritikus. Nem vitézkedtem e Königinátról, mit megbocsáthat a t. közönség, mert még akkor olyan fiatal voltam, hogy a szesztes italok közül egyedül a körtelevet ob- serváltam, — de azért a kritikától félek. Mé- gis, ha van némi bátorságom, az azon remé- nyem alapul, hogy a tárgy közérdekesége fel- fedtetni fogja, a felolvasástapasztalatomnak hiá- nyait.

Ha rendszert akarunk tartani, mit azon- ban a szellemi dusság nem feltételez, s annyival nehezebb, minthogy eddigleg semmiféle tan- kányvet nem volt szerencsém összetákolni; legelőbb a csök eredetét hoznám világosságra.

Honnét ered a csök? hol van az a bíbor ajak, mely legelőbb találkozott két lélek egy gondolatában? Ki tudná azt? Bizony a „légyen“ szó 6ta nagyon sok viz lefolyt a Dunán, s a történelem vezérfonalá nem vezet a mult ho- történelem vezérfonalá nem vezet a mult ho- történelem vezérfonalá nem vezet a mult ho-

összetapadó ajkak tulajdonosainak belemarkol- hatnánk üstökükbe, s rájuk kiáltnók: meg- álljatok, hadt írja fel neveteket Kilió! De ez nem is szükséges. En azt hiszem, hogy a csök eredetén felfelé eljutunk egész a para- dicsomig, hol már az első ember bizonyára praktikált a csök művészetében, s valószínűleg vitte annyira, mint akármelyik csilinderben graszáló ivadék. Aztán a paradicsomban galambok is voltak! Már pedig azt tudja min- denki, talán szép hallgatóóimnek is vannak galambjaik, melyek minden tekintet nélkül az etikére, csököldöznek. Innen datálódik az eper ajk lassu suttogása „galambom“. De hát hon- nért tanult a galamb csököldözni? Az ember volt-e a galamb tanítója, vagy a galamboktól tanulta az ember? Döntse el a ki tudja — én nem tudom. A galambnak megsugta — ösz- tőne, az embernek szive. Mert a csök a szvi világnak teremtménye.

Ezért nem fog a csökön a divat soha. Ma 4 lányi krinolin, holnap 2 hüvelyk teri- méjű ruha, ma fejdísz a la szénászekér, holnap a la guzaj, ma sarkantyus csizma, holnap kalucsi — varietas delectat! hanem a csök nem változik. A csök megmaradt csök- nek! A görög mythologia istenei már csök- löldték, a régi költők nem kevésbé fálták a holdvilágot, midőn a csököket kellett megé- neklni, mint ma Ábrányi Emil, vagy akár Gás-

lón. A király a kisterennei róm. kath. iskolá- nak 200 fíot adott. Budapestén a himló urál- kodik.

Vidék. A „Debreczen“ levelezése. Kisújszásás, márczius 7. Városunk volt derék főjegyzője Pólya Béla, hogy magát egészen ügyvédi hivatásának szentelhesse, hivataláról leköszönvén: a tegnapi közgyűlésen eljett meg a főjegyzővá- lasztás s szavazattöbbséggel Balog Sándor fiatal ügyvédjelölt szintén városunk szülötte lón a nyertes versenytársai felett. Adjon isten neki erőt és kitartást azon fontos állás kelő betöl- tésére!

Az országgyűlési képviselők választására jogosítottak összeírása már nálunk is befejez- tetett, s épen nem panaszkodhatunk, hogy az új választási törvény sokat fosztott volna meg e legszentebb polgári jogától, sőt ellenkezőleg, növelé a választók számát, mert míg a legkö- zlebbi választás alkalmával városunkból csak 440-en gyakorolhatták e jogukat, most 670-re emelkedett a választók száma.

Szép jellemvonása népünknek az is, hogy dacára azok elemi csapásnak, inséges évek- nek, mely a legközelebbi évek folyamán alatt e vidék lakosságát kiválólag sújtá — adóbenem- fizetés miatt csak nagyon kevesen estek el vá- lasztói joguk gyakorlától. — A választási elő- mozgalmak még nem kezdődtek el — korán is volna, — nagyon hihető azonban, hogy e vá- lasztókerület, mint eddig, úgy ezután is ma- rad eddig vallott elveivel.

Időjárásunk még mindig szigorú télies, gazdánk már kezdenek aggódni a tavaszi vé- tekek elkészése miatt. Lesz-e árvizunk? az még nem tudhatjuk, azonban, ha a mostani nagy hó esővel találna elemeit, akkor tarthatunk tőle, hogy hatáunak rétes helyeit meg fogja keresni az árviz.

Kun Lukács. Sámson, márczius 8. Falunk tőtenében páratlan és ily nem- ben korszakot alkotó dolog az, hogy tegnap a harmadik bál tartott.

Olvasókörünk egész új életre kelt, amióta elnöké Budaházy Gyula derék földbirtokos vá- lasztott. Fenállása óta annyira látogatott ta- lán soha nem volt, mint az ő elsőegése alatt.

Dobos Gábor foglalkoztatja most nálunk az emberekkel. Sok meendőmenda kering róla és hős tetteiről. Többi között beszélük, hogy G. J. tehetsős polgártársunknak levelet írott, hogy e hó 25 kén teszi nála tiszteletét.

Nem mulasztottuk el felemlíteni azon hírt, hogy nálunk egy kisebbszerű nögylet van alakulóban egy pár, faulbeli árva gyámo- litása végett. Sőt még a nyáron, mint fáná be- széli, még majlisit is akarunk e célra ren- deni. Így lehet megint pár majlisra is kilátásunk.

Egyszóval haladunk, vagy legalább haladni akarunk minden téren, s ha ez így fog menni, talán nem soká megérjük, hogy eltemetjük fa- lunkat, aminek omladékaiból Sámson városa fog kiemelkedni. Ugy legyen! r. l.

A „Debreczen“ t. szerkesz- tőjének. Debreczen, márcz. hó. I. Becses lapja 44—45 számaiban „Falusi levelek a tanügy köréből“ czim alatt Gáthalmi oty észrevételeket tesz közé a tisztántúli ref. egyházkerület által kiadott tantörvény, melyek csekély nézetimel nagy ellenbentben vannak; engedje meg azért, t szerkesztő ur, hogy ellen- észrevételeimnek én is helyet kérjek lapja ha- szábján.

Szándékom volt ugyan bevárni az „ész- revételek“ befejezését, de miután e két első

pár Imre. Hogy a trójai háboruban casus belli volt, azt tudjuk „Szép Helenából“, hol a „minthogy átom“ czég alatt igen szép sze- repe jutott a csöknak. Socratesnek, a jámbor bölcsésznek már beszéde van a csökről, pedig bölcseskedés már beszéde van a csökről, kirol az ő édeskedves felesége volt Xantippe, kirol nő iránti udvariaságból szabad legyen sem- mit sem tudnom. — A pogány világ csökját a keresztény szerszet megszentésit. Az első ke- resztény égház a csökök a keresztény szeret- telt jelképjé jelenté ki, s ma már ezen szeret- telt fátyla alatt a csök oly elterjedt valami, melyet nem csupán a salomban kell keresnünk. A csök az emberiség közös tulajdona, mint levegő, mint a nap sugar. Eltűn is vele. Ha- bár nem használjuk oly gyakran, mint a ré- giek, kik az utcán egymást csökkal köszön- tötték, s a nők irányában a borivás ellenöz- véget végett kémjáratul is alkalmazták (mi — köztünk legyen mondva — nem volt valami boldonság!), de azért a csök in floribus. Ha- nem is adva, de mondva. A „csökkollak, lel- kem“, „csökkolom kezét, nagysád!“ stb. . ki- fejezések oly buják, hogy minden lépten gyö- nyörködhetünk bennök, mint a szerbtövisben. Mondom: csök in floribus!

De hát mi a csök? Tessék nekem elhinni, hogy a csök minőségét csak példák- kal illusztrálva lehet tökéletesen meghatározni, mint akár az éleny sajátágait. S ha én itt

most az illusztráció feletti keserveben nem nyujthatok korrek megatározást, arról én nem tehetek, az nem olyan könnyű. Képzélje csak magát szép hallgatóóim akármelyike szemben egy ily ártatlan kérdéssel; mi a csök? Bizony nem lesz arra oly könnyű a felelet, hacsak a piciny ajak előre dudorodva, szeretremelő mosolygás mellett nem suttogja „neszékóstold!“ Ez a legelőbb válasz. Mennyiben ezt azonban nem tölem függő körülmények miatt lehetlen alkalmazása vennem, kénytelen vagyok azt mondani: a csök két ajak találkozás. Termé- szetesen csak az ajksók. Két ajk találkozás — testileg. Hanem lényegileg a csökkal más meghatározása van. A külvilágban nyilatkozás — testileg. A külvilágban nyilatkozás az ige, az cszma, a lélek. Mert hát a csökkal leke van. Ez a csökkban a varázs, a paradicsom, ezt istenitük a csökkban a szerelmesek, erről énekelnek a költők. Nem az a pillanatsnyi ta- lálkozás, az a máséket utánzóhatatlan, zeneszer- cstanás teszi a csökköt csökká, hanem az az értés, mely benne van sub rosa, mely hullám- zásba hozza a szívet, s ez izének utóhangját önkénytelenül tartja meg. A csök egy érzés nyilatkozata. Ézen érzés minősége dönti el a csök minőségét.

(Folyt. köv.)

A „DEBRECZEN“ tárczája.

A csök elmélete. (Feloivastottat a Nagy József-ünnepeyen, 1875. márcz. 5-én.) Benedek Sándortól.

Tisztelt közönség! Dr. Vecsey Tamás egyetemi tanár ur, igen sikerült értekezést tar- tott a télen az egyetemi ifjúság olvasó egy- letében a csök jogi jelentőségéről. Nagy me- reszség tölem e nagyértékű felolvasás után a csökök választani jelen ünnepeies alkalommal a program egyik tárgyául; nem tettem volna ezt, ha az igen tisztelt tanár ur nem volna oly kitűnő jogász, hogy e költői témát törté- neti okmányok prózái penésze között fejtegeté, s így fenhagyta — szerény tisztelőjének azt a szerencsét, hogy a csököket nem mint jogász — jogi következményekben, — hanem bizonyosan szép hallgatóóim előtt is kedvesebb oldalról, emberi szempontból, szívekre gyakorolt hatá- sánál fogva fejtegesse.

Igaz, nem helyesen cselekszem, midőn ily ismeretes témát választok felolvasásom tár- gyául, mert hát a csökkal — szabad legyen

98 —

